

2.7. Narození v zahraničí

Při sčítání v roce 2011 uvedlo 6,7 % obyvatel České republiky jako místo svého narození jiný stát. V absolutním počtu to bylo více než 695 tisíc osob. Stále nejpočetnější skupinu - více než dvě pětiny z nich - tvořili narození na Slovensku, ti představovali 2,8 % celé populace. Ve srovnání se stavem v roce 2001 se však podíl narozených na Slovensku mezi obyvateli narozenými mimo území ČR významně snížil. Další pětinu představují narození na Ukrajině, více než 5% podíly připadají pak na osoby narozené na území Vietnamu a Ruské federace.

Narození v zahraničí podle státu narození a státního občanství k 26. 3. 2011

	Narození v zahr. celkem		z toho podle státního občanství (v %)					
	abs.	v % z narozených v zahraničí	Česká republika	jiný stát		dvojí obč. (ČR + stát narození)	nezjištěno	bez státního občanství
				stát narození	ostatní			
Narození v zahr. celkem	695 362	100,0	39,7	54,1		¹⁾ 1,3	4,8	0,1
z toho stát narození:								
Slovensko	289 573	41,6	70,8	25,1	0,1	2,2	1,7	0,0
Ukrajina	137 992	19,8	14,2	76,5	1,3	0,1	7,8	0,1
Vietnam	52 351	7,5	1,8	82,8	0,2	0,2	14,9	0,1
Rusko	35 742	5,1	13,2	70,7	11,5	0,1	4,3	0,2
Polsko	25 980	3,7	34,8	57,7	1,1	1,5	4,8	0,0
Německo	16 717	2,4	30,5	60,6	5,3	1,7	1,6	0,1
Rumunsko	12 767	1,8	63,4	32,3	0,9	0,3	2,9	0,2
Moldavsko	9 369	1,3	2,3	84,5	6,1	0,1	6,9	0,1
Bulharsko	9 192	1,3	20,2	73,0	0,9	0,6	5,2	0,1
USA	6 975	1,0	7,4	83,9	2,8	3,9	1,9	0,0
Kazachstán	6 659	1,0	11,8	56,0	26,8	0,0	4,7	0,6
Mongolsko	5 648	0,8	1,5	79,9	0,5	0,3	17,6	0,2

1) Zahnuje všechny případy dvojího občanství ČR + jiný stát.

Obyvatelé ČR s místem narození v zahraničí představují velmi nehomogenní část populace, rozčleněnou na řadu skupin - především podle jednotlivých států narození a státního občanství. Tyto skupiny mají obvykle i specifické územní rozložení, strukturu podle věku, pohlaví a řady dalších socioekonomických charakteristik.

Mezi obyvateli ČR, kteří se narodili v jiném státě, je nadpoloviční podíl takových, kteří mají zároveň i cizí státní občanství. Nejčastější je shoda státního občanství a státu narození, ale ani občanství jiného státu není výjimkou. Přibližně dvě pětiny narozených v zahraničí jsou občany České republiky. Skupina osob s dvojím státním občanstvím je početně nevýznamná. V téměř 5 % případů pak nebylo státní občanství zjištěno.

Narození v zahraničí podle krajů k 26. 3. 2011

	Narození v zahraničí (abs.)			Narození v zahraničí (v % z počtu obyvatel)			Podíl Slovenska na narozených v zahraničí (%)
	celkem	v tom		celkem	v tom		
		Slovensko	ostatní		Slovensko	ostatní	
ČR celkem	695 362	289 573	405 789	6,7	2,8	3,9	41,6
Hlavní město Praha	188 010	42 903	145 107	14,8	3,4	11,4	22,8
Středočeský kraj	81 402	34 203	47 199	6,3	2,7	3,7	42,0
Jihočeský kraj	26 192	11 688	14 504	4,2	1,9	2,3	44,6
Píseňský kraj	38 581	14 799	23 782	6,8	2,6	4,2	38,4
Karlovarský kraj	33 313	12 306	21 007	11,3	4,2	7,1	36,9
Ústecký kraj	58 259	25 180	33 079	7,2	3,1	4,1	43,2
Liberecký kraj	28 103	12 371	15 732	6,5	2,9	3,6	44,0
Královéhradecký kraj	27 574	12 497	15 077	5,0	2,3	2,8	45,3
Pardubický kraj	21 954	10 554	11 400	4,3	2,1	2,2	48,1
Kraj Vysočina	13 447	6 548	6 899	2,7	1,3	1,4	48,7
Jihomoravský kraj	63 453	30 105	33 348	5,5	2,6	2,9	47,4
Olomoucký kraj	25 293	15 002	10 291	4,0	2,4	1,6	59,3
Zlínský kraj	18 872	12 827	6 045	3,3	2,2	1,0	68,0
Moravskoslezský kraj	70 909	48 590	22 319	5,9	4,0	1,9	68,5

Zastoupení uvedených skupin osob je však u jednotlivých států narození velmi rozdílné. Z osob narozených na Slovensku je více než 70 % českých občanů a pouze čtvrtina má slovenské státní občanství. Z první desítky států co do počtu narozených v zahraničí se tomuto poměru blíží už jen Rumunsko – z narozených v tomto státě mají české občanství téměř dvě třetiny. Pro většinu států naopak platí, že většinu tvoří cizinci – nejčastěji mezi 55-85 %.

Mezi narozenými v zahraničí tvoří cizinci a občané ČR dvě značně odlišné populace, nejen co se týče zastoupení jednotlivých států narození, ale např. i pokud jde o věkové složení.

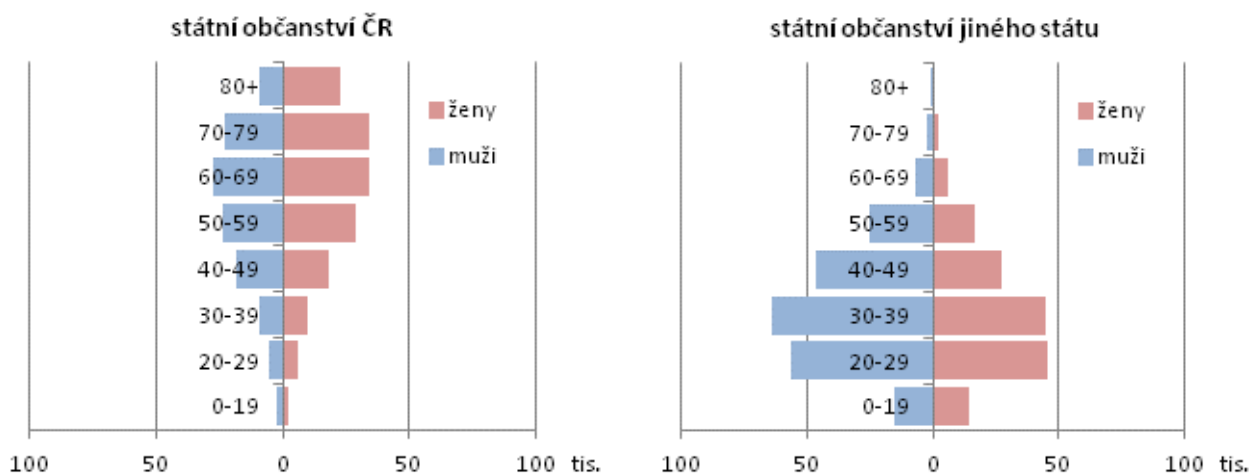
Skupina narozených v zahraničí s cizím státním občanstvím má obdobné rozložení jako cizinci na území ČR obecně. Vzhledem k tomu, že jejich migrace je motivována převážně pracovními důvody, je pro ně typická výrazná převaha osob v produktivním, a především mladším produktivním věku (20-39 let). Osoby starší 60 let tvoří pouze zhruba 5 % těchto cizinců. V této populaci početně převažují muži nad ženami jak celkově, tak ve všech věkových skupinách až do 70 let.

Narození v zahraničí s českým státním občanstvím naproti tomu představují výrazně starší populaci s převahou žen. Lidé ve věku 60 a více let mezi nimi představují více než polovinu. I tato skupina sama o sobě je značně různorodá.

Část tvoří původně cizinci, kteří po určitých letech pobytu v ČR získali zdejší občanství; vyšší věkový průměr u této skupiny kvůli těmto lhostátům je tedy pochopitelný. Několik set tisíc lidí původem ze Slovenska také získalo české občanství po rozpadu Československa v roce 1993.

Do této skupiny náleží ale i osoby narozené v cizině českým občanům, nebo rodičům českého původu, které se později přestěhovaly zpět do ČR. Tito lidé buď získali občanství ČR již při narození, nebo v některých případech měli později jednodušší podmínky pro jeho získání. Podíl těchto lidí je ve starších generacích poněkud vyšší, neboť kromě individuálních rozhodnutí probíhala podobná přestěhování v některých letech 20. století i hromadně, pod vlivem historických okolností nebo i za podpory státu. Řada Čechů např. pracovala a žila i s rodinami na Slovensku v období první republiky a po vzniku Slovenského štátu v roce 1939 se vrátili zpět. Podobně lze připomenout i repatriace osob z českých krajanských komunit v zahraničí po roce 1945 a 1989 (z historických českých komunit sídlících např. v Rumunsku, na Ukrajině aj. nebo z řad novodobých emigrantů).

Narození v zahraničí podle státního občanství a věkových skupin k 26. 3. 2011

Nejvyšší podíl osob narozených v zahraničí celkem je v hlavním městě Praze – 14,8 % obyvatel. Také v západních Čechách (Karlovarský kraj a Tachovsko) má přibližně 10-12 % obyvatel rodiště mimo ČR. Hranici 10 % obyvatel narozených v zahraničí překračují kromě nich už jen pohraniční mikroregiony Kaplice a Karviná.

Velmi nízké zastoupení osob narozených v zahraničí je v jižních a východních Čechách a v moravských krajích. Nejnižší je v Kraji Vysočina – pouze 2,7 % obyvatel a ve Zlínském kraji (3,3 %). Minimální podíl narozených v zahraničí – méně než 2 % - mají některé SO ORP na Vysočině.

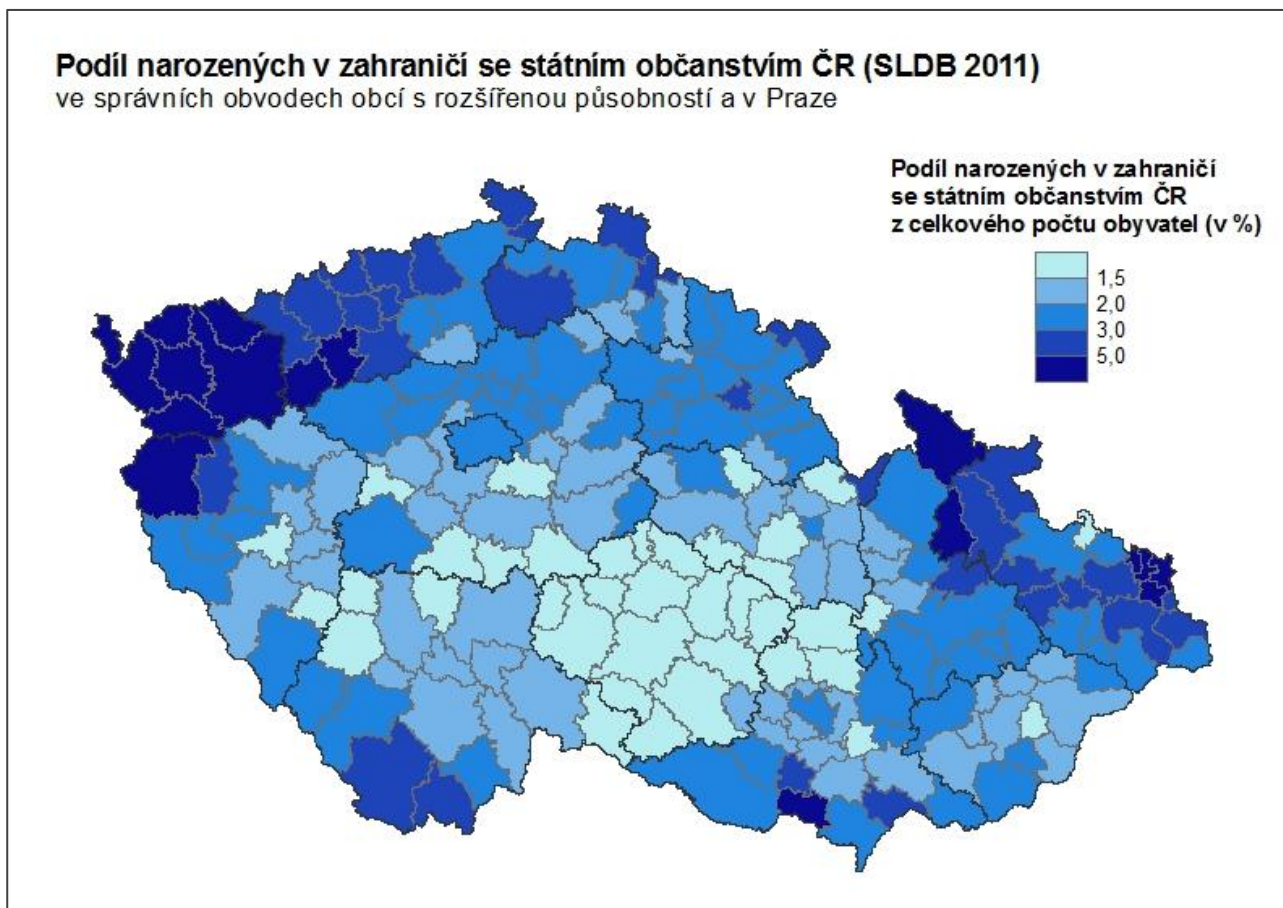
SO ORP s nejvyšším a nejnižším podílem narozených v zahraničí k 26. 3. 2011

Nejvyšší hodnoty		Nejnižší hodnoty	
SO ORP	podíl v % z počtu obyvatel	SO ORP	podíl v % z počtu obyvatel
Praha	14,8	Hlinsko	1,7
Cheb	13,9	Polička	1,7
Aš	13,9	Telč	1,8
Karlovy Vary	11,9	Bystřice nad Pernštejnem	1,8
Tachov	11,7	Velké Meziříčí	1,8
Ostrov	11,4	Milevsko	1,8
Karviná	10,8	Chotěboř	1,9
Mariánské Lázně	10,4	Nové Město na Moravě	2,0
Kaplice	10,0	Konice	2,1
Mladá Boleslav	9,8	Boskovice	2,2

Z občanů ČR narozených v zahraničí tvoří téměř tři čtvrtiny lidé narození na Slovensku. Mapy územních rozdílů v zastoupení českých občanů narozených v zahraničí a osob narozených na Slovensku mezi obyvatelstvem jsou proto velmi podobné (viz dále). Přibližně 7 % občanů ČR narozených v zahraničí je původem z Ukrajiny, jako další nejčastější státy narození byly uváděny Polsko a Rumunsko (po 3 %).

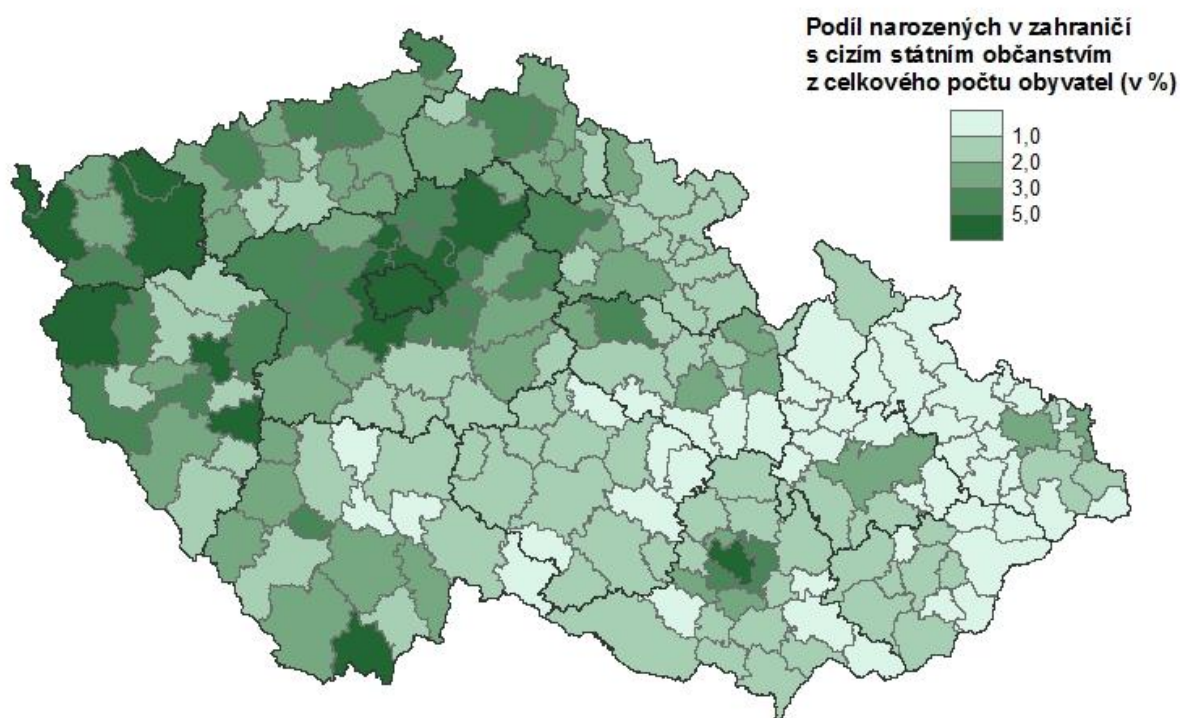
Čeští občané narození v zahraničí mají významný podíl na populaci především v západních Čechách – v Karlovarském kraji, přilehlé části Ústeckého kraje a Plzeňského kraje (Tachovsko). Ve zdejších mikroregionech představují 5 – 7 % obyvatelstva. Obdobné hodnoty jsou typické i pro Ostravsko-Karvinsko (maximum SO ORP Karviná činí 7,9 % obyvatel) a některé oblasti Jeseníků. Obecně vyšší podíly má ale značná část mikroregionů Moravskoslezského a Ústeckého kraje.

Rozsáhlou souvislou oblast s nízkým zastoupením občanů ČR narozených v zahraničí představuje Kraj Vysočina s některými sousedními mikroregiony. V některých SO ORP zde podíl těchto osob nedosahuje ani 1 % obyvatel.

Podíl narozených v zahraničí s cizím státním občanstvím (SLDB 2011)

ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností a v Praze

Skupina narozených v zahraničí – cizinců má, pokud jde o zastoupení jednotlivých států, pestřejší složení, které koresponduje se strukturou cizinců podle státního občanství. Největší část tvoří narození na Ukrajině (28,5 %), pětina má rodiště na Slovensku. Dále následují coby země narození Vietnam (11,6 %), Rusko (7,8 %), Polsko (4,1 %) a Německo (2,9 %).

Regionální rozdíly v zastoupení obyvatel narozených v zahraničí s cizím státním občanstvím jsou do značné míry shodné s rozložením narozených v zahraničí celkem, a ovšem i s rozložením všech cizinců v ČR. Zdaleka nejvyšší podíl je v hlavním městě – 11,3 % populace Prahy tvoří cizinci narození v zahraničí. Vyšší zastoupení narozených v zahraničí s cizím občanstvím je patrné na většině území středních a západních Čech.

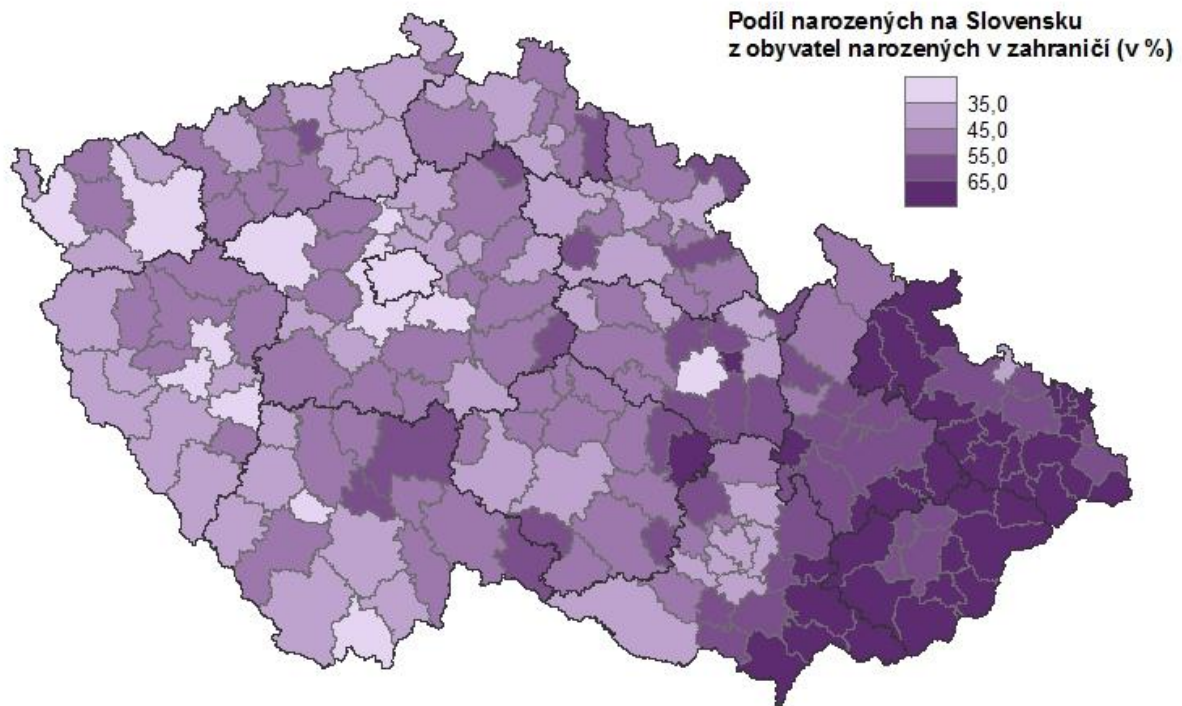
Minimální hodnoty v tomto ukazateli – méně než 1 % – má značná část mikroregionů především na Moravě a česko-moravském pomezí. V oblasti Moravy a Slezska jsou oblasti, kde podíl narozených v zahraničí – cizinců překračuje 2 %, velmi výjimečné. Kromě samotného Brna je to i jeho nejbližší zázemí, Olomoucko a SO ORP Ostrava, Karviná a Český Těšín.

S ohledem na postavení přistěhovalých ze Slovenska mezi narozenými v zahraničí a možnost srovnání s předchozími sčítáními, je vhodné uvést zvlášť také samostatné hodnocení narozených na Slovensku a narozených v ostatních státech, bez ohledu na jejich státní občanství. Souhrnným názvem „ostatní cizina“ se v následujícím textu označují státy mimo Slovensko a Českou republiku.

Podíl narozených na Slovensku z narozených v zahraničí (SLDB 2011)

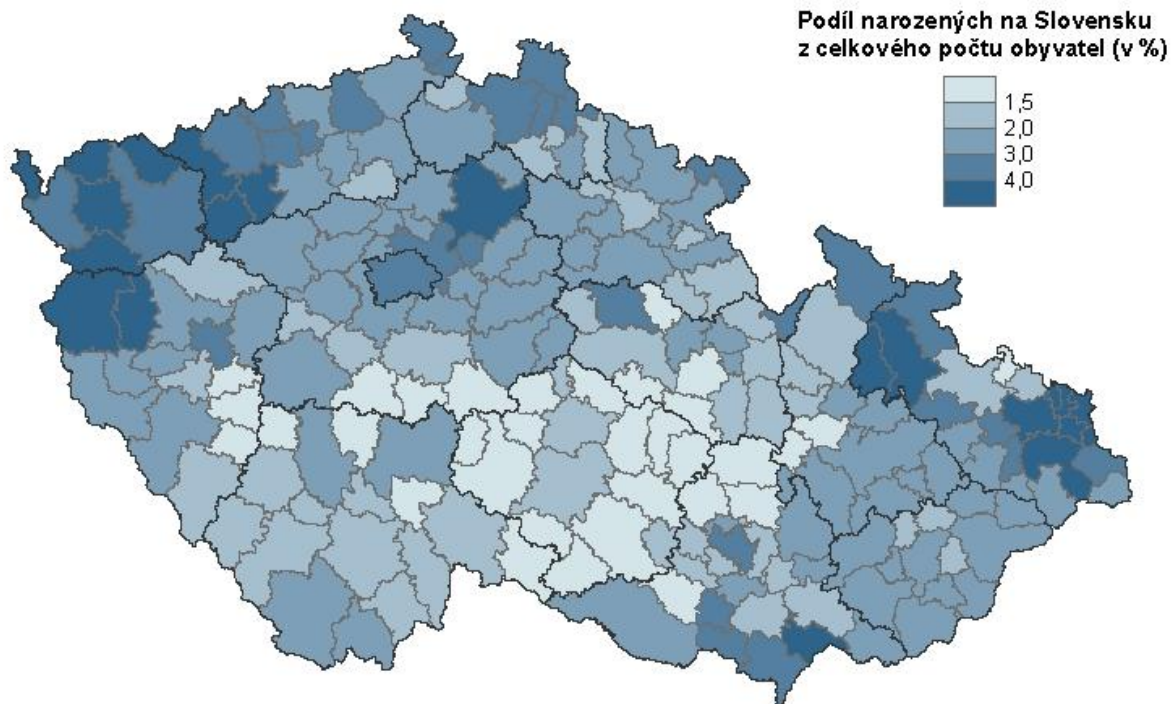
ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností a v Praze

Nejvíce osob s rodištěm na Slovensku žije na Ostravsku a Karvinsku, kde představují 4-6 % obyvatelstva. V SO ORP Karviná tvoří narození na Slovensku 7,7 % obyvatel, což je nejvíce v ČR. Rozsáhlou oblast s vyšším zastoupením obyvatel narozených na Slovensku (3-5 %) představují západní Čechy – Karlovarský kraj, západní polovina Ústeckého kraje a přilehlé oblasti Plzeňského kraje (Tachov, Stříbro). Podobný podíl tvoří narození na Slovensku také v oblasti Jeseníků, nejjihnější části Moravy, v severní části Středočeského kraje (nejvíce na Mladoboleslavsku), na Liberecku a ve velkoměstech Praze, Brně a Plzni. Nejméně narozených na Slovensku mezi obyvatelstvem je především ve vnitrozemí v oblasti Vysočiny.

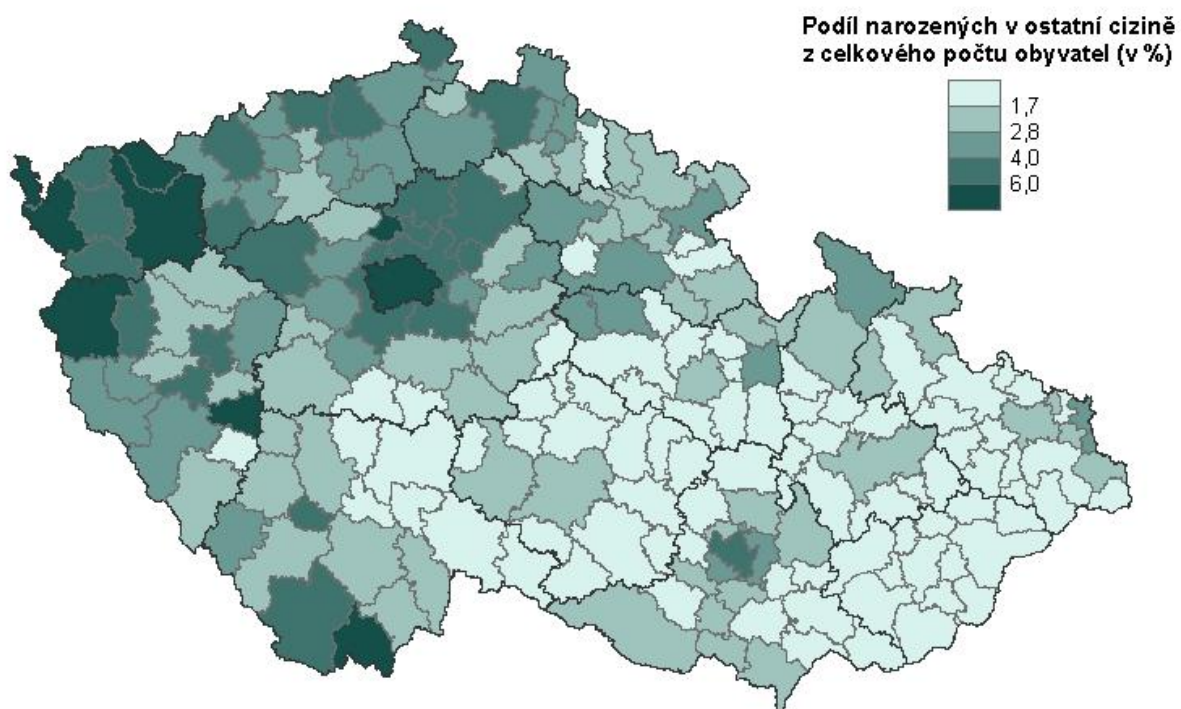
Podíl narozených na Slovensku (SLDB 2011)

ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností a v Praze

Podíl narozených v ostatní cizině (SLDB 2011)

ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností a v Praze

Osoby, které se narodily v jiném státě než v České republice nebo na Slovensku, představovaly při sčítání 2011 již 3,9 % populace, v absolutním počtu jich bylo více než 405 tisíc. Více než třetina z tohoto počtu přitom žila v Praze; na populaci hlavního města se tak podílely 11,4 %. Vysoký podíl narozených v zahraničí kromě Slovenska měl rovněž Karlovarský kraj (7,1 %), více než 4% podíl zaznamenaly také Plzeňský a Ústecký kraj. Nízké zastoupení těchto lidí je ve všech moravských krajích s výjimkou Jihomoravského. Ve Zlínském kraji tvoří narození v ostatní cizině pouhé 1 % obyvatel, v Kraji Vysočina 1,4 %.

Územní rozdíly v zastoupení osob narozených v ostatní cizině silně korelují s rozložením narozených v zahraničí s cizím státním občanstvím. Nejvyšší podíly narozených mimo ČR a Slovensko – více než 6 % obyvatel - lze zaznamenat kromě Prahy především v mikroregionech Karlovarského kraje, a v SO ORP Tachov, Nepomuk, Kaplice a Kralupy nad Vltavou. Větší zastoupení narozených v ostatní cizině je ale patrné ve většině mikroregionů severních Čech, severní části Středočeského kraje a v některých oblastech Plzeňského a Jihočeského kraje. Na Moravě bylo nejvíce osob s místem narození v ostatní cizině zjištěno v Brně – 5,2 % obyvatel, 3% podíl překročily dále už jen příhraniční okresy Český Těšín, Karviná a Jeseník. V řadě SO ORP na Moravě, zejména ve Zlínském kraji a na Vysočině, se tato hodnota pohybuje pod 1 % (minimální hodnota – Valašské Klobouky 0,4 %).